

Notícies de València al Tinell

Toni Gisbert, d'Acció Cultural del País Valencià, mestre de cerimònies de l'acte multitudinari del Tinell, presentat amb el títol "De la fi del Regne de València a la caiguda de Barcelona".

JORDI PLEY

Dos llibres que reporten la mateixa tragèdia, però viscuda en dos escenaris diferents, la de les caigudes del Regne de València i de Barcelona a mans de les tropes borbòniques, van ser presentats el dia 2 al Tinell de Barcelona.

A la península, la guerra de Successió va començar a Dénia, i el general austriacista valencià Joan Baptista Basset hauria de tenir un carrer dedicat a Barcelona perquè va ajudar els catalans, al costat de milers de valencians, a defensar Barcelona dels atacs de les tropes borbòniques franco-espanyoles. A la sala del Tinell del Palau Reial Major de Barcelona es va recordar que la gran tragèdia del Regne de València i la gran tragèdia del Principat, el sotmetiment a l'ab-

solutisme borbònic, eren la mateixa tragèdia, i, com en el cas del general Basset, amb protagonistes comuns.

L'editorial 3i4 i Acció Cultural del País Valencià ho van recordar per mitjà dels autors dels dos llibres que es presentaven al palau, els dos volums del *Canvi dinàstic i Guerra de Successió. La fi del Regne de València*, de Carme Pérez Aparicio, i *El setge de Barcelona 1713-1717*, llibre que reproduïx, en facsímil, el *Diario del sitio y defensa de Barcelona*, una edició feta a cura

de Mireia Campabadal i Bertran i que compta amb un estudi introductor signat per Agustí Alcoberro i Xevi Camprubí.

Tots dos llibres recorden "els dies més tristos de la nostra història", va dir Toni Gisbert, secretari d'Acció Cultural, en obrir l'acte, però també "els primers de l'aferrissada voluntat de permanència".

El dia 2 de desembre es van presentar ambdós llibres al Tinell, en un acte encapçalat per Ernest Benach, president del Parlament de Catalunya, acte que va ser obert per Jordi Porta, president d'Òmnium Cultural, en representació de la Federació Lluïll, el qual va reivindicar el paper de la memòria en la construcció de projectes de futur. La memòria ens pot recordar, per exemple, que a vegades un estat de dret ha estat construït amb la força de les armes.

La força de les armes borbòniques va imposar un nou estat de dret i va esborrar un sistema constitucional més representatiu i democràtic. Tanmateix, els historiadors espanyols sempre han dit que Felip V era un rei que havia modernitzat els regnes medievals de la Corona d'Aragó en imposar un règim centralista.

Contra aquests historiadors, Carme Pérez Aparicio, professora d'història moderna de la Universitat de València, presenta l'obra de la seva vida, els dos volums publicats per 3i4.

Sustentat per un sistema parlamentari, l'austriacisme, i no l'absolutisme borbònic, va dir, representava una aposta de futur. El Regne de València s'havia avançat un segle a l'abolició del feudalisme assolida a les Corts de Cadis a principi del XIX. A més, la victòria borbònica va frustrar el projecte econòmic del Regne de València. I, afegida a l'abolició dels furs, la nova situació va perjudicar tots els valencians, borbònics inclosos. "És necessari recordar tot això –va concloure– per a comprendre alguns dels problemes, molt vells, que tenim, i donar resposta als reptes que personalment i col·lectivament tenim plantejats."

Si Basset va pujar a Barcelona a ajudar els catalans, en el camp de la història, a la inversa, la tasca científica impressionant de Carme Pérez Aparicio arrenca gràcies a la valenciana docència del principatí Joan Reglà, el 1968, que va exercir una influència acadèmica i historiogràfica transcendental a la Universitat de València, va recordar la historiadora. La seva història de la fi del Regne de València és deutora de dos historiadors. Un és Joan Reglà, i el segon, Sebastià Garcia Martínez.

Joaquim Albareda Salvadó, catedràtic d'història moderna a la Universitat Pompeu Fabra, va ser l'encarregat d'indicar als assistents –que omplien a vessar la sala del Tinell– la importància del llibre de Carme Pérez Aparicio. Quatre dècades d'estudis i docència conflueixen en l'obra, una visió extraordinària i rigorosa de la guerra de Successió, va dir.

Una de les aportacions més destacades de l'estudi és la tesi que els Furs emparaven l'home comú davant la tendència dels règims monàrquics cap a l'absolutisme. I que la supressió

Una il·lustre i erudita taula valenciano-catalana: Joaquim Albareda, Carme Pérez Aparicio, Eliseu Climent, Ernest Benach, Jordi Porta, Agustí Alcoberro i Xevi Camprubí.

dels Furs no va obrir les portes a la modernitat. És a dir, que va ser un retrocés polític, perquè tenien mecanismes eficaços de control del poder absolut. Una tesi que s'oposa a la de la historiografia espanyola, sempre al costat dels vencedors.

El diari del setge de Barcelona. El *Diario del sitio y defensa de Barcelona* forma part de la història de la guerra de Successió, en concret, dels catorze mesos de setge de la ciutat de Barcelona, i també de la història de la premsa, va indicar un dels dos autors de l'estudi introductori de l'edició, Agustí Alcoberro, director del Museu d'Història de Catalunya.

La lectura del diari confirma que la resistència, tot i fer-se en nom de l'arxiduc Carles d'Àustria, es fa en termes republicans. I té el valor de ser fet dia a dia, a diferència d'una crònica o unes memòries, si bé s'ha de llegir com una eina de propaganda destinada a mantenir alta la moral dels defensors.

"És una eina que actua sobre la realitat", va dir. L'historiador, per tant, hi ha de passar el rasclat de la fiabilitat. Per exemple, s'hi magnifiquen les desercions registrades a les tropes borbòniques, i gairebé ignora les desercions dels defensors. No amaga, però, la del vigatà Josep Antoni Martí, el juliol del 1714, un cop terrible per a la moral dels qui eren a dins.

Si d'Osona tenim registrat un traïdor, d'Osona va venir l'heroic impressor

del diari, Rafael Figueró. La seva obra va ser reportada pel segon autor de l'estudi introductori, el periodista i historiador Xevi Camprubí, redactor d'EL TEMPS.

L'impressor era fill d'un pagès de Manlleu que de ben jove es va traslladar a Barcelona. Va esdevenir l'impressor oficial de la Generalitat de Catalunya i també va treballar per a la casa d'Àustria. El 1706, l'arxiduc Carles el nomenà impressor reial.

Abans de l'obtenció del privilegi reial, era un dels stampers més importants de Barcelona, uns stampers que van lluitar per crear un gremi propi que pogués vèncer les limitacions que imposava la poderosa confraria dels llibreters i que van importar d'Europa noves tècniques per a fondre tipus.

El maig del 1714 una bomba va destruir el taller que tenia al carrer dels Cotoners, ben a prop del Tinell, precisament. Amb Felip V van perdre naturalment el privilegi reial, però els Figueró, pare i fill, van poder continuar dedicant-se al món de la impressió, ara en un nou taller del carrer de la Bòria.

La lletra del Tinell de la sessió del dia 2 va ser austriacista, però també la música. Entre parlament i parlament, el conjunt Harmonia del Parnàs va interpretar obres de Pere Rabassa, Francesc Valls i Josep Escorihuela, compositors austriacistes catalans i valencians víctimes de les represàlies de Felip V.

Lluís Bonada